

Valtakunnansyyttäjä

9.9.2026

Dnro SY/2606/2026

Hallintovaliokunta
Lausunto, 9.9.2026, SY/2606/2026

HE 98/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pakkokeinolain 2 ja 10 luvun muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Syyttäjälaitos kannattaa hallituksen esityksessä 98/2026 esitettyjä muutoksia.

Syyttäjälaitoksella on ollut kaksi edustajaa pakkokeinolain uudistamista koskevassa työryhmässä. Edustajat ovat aktiivisesti tuoneet esiin Syyttäjälaitoksen näkemyksiä pakkokeinolain 2 ja 10 luvun uudistustarpeista.

Erityisesti Syyttäjälaitos haluaa kiinnittää huomiota hallituksen esityksessä (s. 109) pakkokeinolain 2 luvun 11 §:n 1 momentin soveltamisesta todettuun. Esityksessä todetaan, että vaikka rikoksen vakavuus ei yksin riittäisi kaavamaisesti vangitsemisen perusteeksi, ei voitaisi pitää poissuljettuna, että nimenomaisesti epäillystä vakavasta rikoksesta odotettavissa olevan rangaistuksen laji ja pituus vaikuttaisivat rikoksesta epäillyn toimintaan, mikäli tämä jätettäisiin vangitsematta. Syyttäjälaitoksen näkemyksen mukaan tämä on tärkeää huomioida arvioitaessa vangitsemisen edellytyksiä.

Oikeuskäytäntö vangitsemisasioissa lähestyy nykyisellään sitä, ettei epäillyn rikoksen vakavuudella ole juurikaan merkitystä vangitsemisen erityisiä edellytyksiä arvioitaessa. Nyt rikoksen vakavuudelle esityksen mukaan nimenomaisesti annettaisiin merkitystä.

Usein tilanne on se, ettei rikoksesta epäillyn tai rikosasian vastaajan tulevaisuuden aikeista karttaa, jatkaa tai sotkea ole olemassa muuta kuin hänen kertomansa tieto, joka ei lähtökohtaisesti ole objektiivisesti luotettavaa. Tuomioistuin edellyttää yleensä vangitsemisvaatimuksen tueksi konkreettista selvitystä erityisten

edellytysten täyttymisen tueksi. Aina tällaista selvitystä, kuten vastaavaa entisyyttä tai etsintäkuulutuksia, ei ole. Törkeimmissä rikoksissa olisikin erittäin olennaista, että jo epäilystä rikoksesta ja siitä odotettavissa olevasta rangaistuksesta voitaisiin ainakin tapauskohtaisesti päätellä erityisten edellytysten olemassaolo.

Vangitsemisen erityisiä edellytyksiä selventävä pakkokeinolain 2 luvun 11 §:n 1 momentin 4 kohta on tarpeen myös rikosoikeudellisen järjestelmän uskottavuuden vuoksi. Järjestelmään kuuluu osana hyväksyä se, että vangitseminen voi lähtökohtaisesti myöhemmin osoittautua perusteettomaksi, mutta toisaalta myös vangitsematta jättäminen tai vangitun vapauttaminen voi osoittautua virheelliseksi ratkaisuksi. Näin voi yksinkertaistaen sanoa tapahtuneen lähisuhdeväkivallan pitkäaikaisen uhrin jouduttua lopulta henkirikoksen uhriksi asiassa, jota koskee apulaisoikeuskanslerin päätös 6.3.2025 OKV/1905/10/2022.

Pakkokeinolain 2 luvun 11 §:n 1 momentin uudesta 4 kohdasta on esityksessä tuotu esiin käytännön lainsoveltajan työtä helpottavasti sen soveltuvuuden arvioinnissa huomioon otettavia seikkoja (s. 110–111). Toivottavaa onkin, että näiden esimerkkien avulla kyseisen säädöksen soveltamiskynnys ei muodostuisi mahdottoman korkeaksi.

Syyttäjälaitos pitää kannatettavina myös esityksessä esitetyjä uudistuksia koskien salaisia pakkokeinoja. Uudistukset ovat paitsi rikoksen selvittämiseksi käyttökelpoisia, hyödyllisiä ja tarpeellisia, mutta niitä voidaan pitää myös perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla välttämättöminä, koska nykyisin rikosta ei pystytä useinkaan selvittämään ilman näiden pakkokeinojen käyttämistä (PeVL 32/2013 vp, s. 4). Esitys korostaakin tehokkaasti (s.112) pakkokeinojen käyttöalaa nimenomaan rikosten selvittämisessä ja siten myös ohjaa säädöksen perus- ja ihmisoikeudellisten vaikutusten arviointia oikeaan suuntaan.

Valtakunnansyyttäjä

9.9.2026

Dnro SY/2606/2026

Jukka Rappe

Apulaisvaltakunnansyyttäjä

Heidi Savurinne

Valtionsyyttäjä

Yhteystiedot

Syyttäjälaitos, valtakunnansyyttäjän toimisto

Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Puhelin 029 56 20800, faksi 029 56 20888

valtakunnansyyttaja.syyttaja@oikeus.fi